

Nr 146

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående viss garanti för eventuella förluster på grund av överenskommelse om nordiska centralbankskrediter; given Stockholms slott den 30 mars 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas en redogörelse för en överenskommelse som nyligen träffats mellan de nordiska centralbankerna om kortfristiga valutakrediter och till vilken Sveriges riksbank preliminärt anslutit sig. Hos riksdagen begäres bemyndigande för Kungl. Maj:t att lämna riksbanken garanti för täckning av eventuella förluster till följd av överenskommelsen.

Utdrag ur protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars 1962.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter följande.

I skrivelse den 22 mars 1962 har *fullmäktige i riksbanken* anmält frågan om ersättning till riksbanken för eventuella förluster som kan uppkomma under en nyligen ingången överenskommelse mellan de nordiska centralbankerna om kortfristiga valutakrediter. Fullmäktige har härvid anfört följande.

I samband med förhandlingarna om en nordisk gemensam marknad diskuterades under hösten 1958 och våren 1959 en överenskommelse om kortfristiga valutakrediter mellan centralbankerna i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Enighet uppnåddes beträffande huvuddragen i en sådan överenskommelse men frågan förföll i och med att planerna på en nordisk gemensam marknad övergavs. Frågan aktualiserades emellertid åter i det nordiska utskottet för finansiella frågor, där vid sammanträde i Helsingfors i maj 1961 förslag framlades till en överenskommelse om kortfristiga centralbankskrediter. Överläggningarna inom finansutskottet utvisade att intresse förelåg för ett dylikt arrangemang och förslag framfördes att även Islands centralbank borde beredas möjlighet att biträda överenskommelsen varvid dess utlåningsskyldighet och lånerätt ansågs böra begränsas till lägre belopp än de som förutsågs för de övriga deltagarna.

Riksbanksfullmäktige, som vid sammanträde den 15 sistlidne februari haft tillfälle att taga del av den ifrågasatta överenskommelsen, förklarade att, därest Eders Kungl. Maj:t skulle finna så önskvärt, riksbanken vore beredd att med de övriga nordiska centralbankerna förhandla om avslutandet av en överenskommelse omfattande samtliga fem nordiska centralbanker efter i huvudsak de riktlinjer förslaget baserats på. För riksbankens deltagande i en sådan överenskommelse förutsattes dock att Kungl. Maj:t utverkade riksdagens bemyndigande att på framställning av fullmäktige ersätta riksbanken de förluster som riksbanken kunde komma att vidkännas på grund av sitt engagemang under en sådan överenskommelse.

Vid möte i Köpenhamn den 20 februari med den nordiska ministerkommittén för ekonomiskt samarbete, med deltagande från svensk sida av statsrådet Lange, beslöt ministerkommittén att rikta en hemställan till centralbankerna i de nordiska länderna att träffa överenskommelse om ett arrange-

mang för kortfristiga valutakrediter mellan bankerna. I anledning härav sammanträffade på Norges Banks inbjudan representanter för de nordiska centralbankerna i Oslo den 20 innevarande månad för överläggningar om kreditarrangemanget. Enighet nåddes därvid mellan samtliga fem banker om den föreslagna överenskommelsen, vilken omedelbart undertecknades och därmed trädde i kraft — för svenskt vidkommande dock provisoriskt i avvaktan på att ovannämnda bemyndigande från riksdagen måtte utverkas.

Överenskommelsen, varav en kopia bilägges denna skrivelse, ansluter sig i sak nära till den som tidigare diskuterats under marknadsförhandlingarna bortsett från vissa ändringar som blivit erforderliga, emedan överenskommelsen ej längre kan anknytas till en gemensam nordisk marknad, samt vissa modifieringar och tillägg som föranletts av Islands deltagande. Vägledande vid överenskommelsens utformning har varit önskemålet att i möjligaste mån skapa ömsesidighet i det förutsedda kreditarrangemanget och att begränsa kredittiderna. Överenskommelsen avses skapa möjlighet för i arrangemanget deltagande centralbank i land, som råkat i betalningsbalanssvårigheter, att genom s. k. swap-transaktioner mot egen valuta upplåna från övriga centralbanker annan eller andra valutor, som den har behov av. En förutsättning för sådan upplåning är dock att ifrågavarande land dels utnyttjat rimlig del av egna valutatillgångar, dels även i viss utsträckning utnyttjat sina kreditmöjligheter hos den Internationella valutafonden. Upplåningsrätten är för varje bank begränsad så att utestående swap-transaktioner totalt icke må överstiga motvärdet till 10 miljoner kronor för Islands centralbank och motvärdet till 100 miljoner svenska kronor för var och en av de övriga centralbankerna. Varje centralbanks utlåningsskyldighet är samtidigt begränsad till ett sammanlagt utestående lånebelopp av motvärdet till 20 miljoner svenska kronor för Islands centralbank och till motvärdet till 200 miljoner svenska kronor för var och en av de övriga bankerna. Löptiden för swap-transaktionerna må icke överstiga 12 månader ehuru förlängning utöver denna period kan medgivas. Återbetalning av valutor, som upplånats, skall ske till det guldvärde desamma hade vid tidpunkten för utlåningen. Överenskommelsen avses ej ha begränsad giltighetstid men upphör att gälla tre månader efter det densamma uppsagts av någon av de deltagande centralbankerna.

Under hänvisning till det anförda hemställer fullmäktige att Eders Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens bemyndigande att på framställning av fullmäktige ersätta riksbanken de förluster, som riksbanken kan komma att vidkännas på grund av sitt engagemang under överenskommelsen.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående har riksbanken preliminärt anslutit sig till en överenskommelse mellan de fem nordiska centralbankerna om kortfristiga valutakrediter mellan bankerna. Texten på norska språket till överenskommelsen torde såsom *bilaga* få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende. En förutsättning för riksbankens deltagande är dock, att riksbanken kan erhålla täckning för de förluster som kan uppkomma under en sådan överenskommelse. Med hänsyn till värdet för det nordiska samarbetet av det sålunda träffade arrangemanget vill jag tillstyrka fullmäktiges framställning.

Jag hemställer således att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att lämna riksbanken garanti för täckning av eventuella förluster på grund av överenskommelsen mellan de nordiska centralbankerna om kortfristiga valutakrediter.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Kungl. Maj:t att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta Smith

Bilaga

Avtale om kortsiktige valutakreditter mellom sentralbankene i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige

Danmarks Nationalbank, Finlands Bank, Norges Bank, Sédlabanki Islands og Sveriges Riksbank har i dag sluttet følgende avtale:

1. Hvis et av de ovenfor nevnte land kommer i globale betalingsbalansevanskeligheter kan vedkommende lands sentralbank innenfor rammen av denne avtale og på nedenstående vilkår inngå swap-transaksjoner med andre sentralbanker nevnt ovenfor inntil et høyeste samtidig utestående beløp på motverdien av 100 millioner svenske kroner; for Islands vedkommende 10 millioner svenske kroner. Slike swap-transaksjoner skal ha en løpetid av høyst ett år, men det er adgang til å treffe avtale om forlengelse, også ut over dette tidsrom.

2. Slike swap-transaksjoner kan først kreves inngått når landets egen valutabeholdning er utnyttet i rimelig utstrekning, og når landet har utnyttet den såkalte gull-transjen samt en kreditt-transje av sin trekkrettighet i Det internasjonale valutafond.

3. Dersom en av ovennevnte sentralbanker ikke umiddelbart kan inngå de swap-transaksjoner som den har rett til etter denne avtale, skal det slutes særskilt overenskomst om fordelingen av beløpet på de øvrige land. Ved denne fordeling skal det tas hensyn til valutareservenes størrelse og utvikling i hvert av de øvrige land.

4. Ingen av de ovennevnte sentralbanker skal på noe tidspunkt være forpliktet til å ha utestående swap-transaksjoner for tilsammen mer enn motverdien av 200 millioner svenske kroner; for Islands vedkommende 20 millioner svenske kroner.

5. Swap-transaksjoner skjer i den valuta som en blir enige om og mot låntakerlandets valuta. Den sistnevnte valuta skal under transaksjonens løpetid inntil på særskilt konto i den bank som opptar kreditten. På transaksjonens forfallsdag skal den bank som har opptatt kreditten, betale i den avtalte valuta et beløp hvis gullinnhold er det samme som gullinnholdet av det beløp som ble mottatt ved transaksjonens inngåelse. Her til kommer de swap-kostnader i henhold til punkt 6 som måtte være avtalt i denne valuta.

6. Swap-transaksjoner skjer til en kurs som avtales på grunnlag av det rådende rentenivå og etter det prinsipp at kursen verken skal innebære gevinst eller tap for den kredittytende bank.

7. Denne avtale, som er utferdiget i fem likelydende eksemplarer, trer i kraft fra i dag og gjelder inntil videre. Den opphører tre måneder etter at den er oppsagt av en av de deltakende sentralbanker, dog slik at den fortsetter å gjelde for transaksjoner som ikke er avvirket ved avtalens opphør.

Oslo, den 20. mars 1962.

For Danmarks Nationalbank

Hartogsohn

Friis

For Norges Bank

Erik Brofoss

For Finlands Bank

Esko K. Leinonen *Eero Asp*

For Sédlabanki Islands

Jón G. Mariasson

For Sveriges Riksbank

Per Åsbrink